

NECESSITATS ESPECIALS DE COMUNICACIÓ

NECESSITATS ESPECIALS DE COMUNICACIÓ

A vegades, les **persones en situació de dependència** poden veure minvada la seva capacitat de comunicar-se, la qual cosa afecta directament la seva **autodeterminació**.

L'**autodeterminació** és la capacitat i el dret d'una persona d'actuar lliurement i prendre les seves pròpies decisions, assumint els riscos derivats d'aquestes.

NECESSITATS ESPECIALS DE COMUNICACIÓ

Per a garantir que la persona en situació de dependència pugui exercir la seva **autodeterminació**, és imprescindible dotar-la dels **recursos** indispensables i buscar les **estratègies comunicatives** necessàries en funció de les seves característiques i de la seva situació personals.

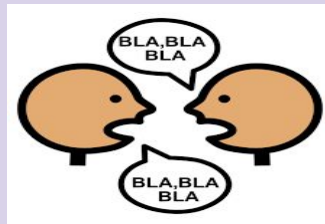
NECESSITATS ESPECIALS DE COMUNICACIÓ

La **pèrdua o la manca de capacitat comunicativa** d'una persona suposa, per tant, una deterioració qualitativa i quantitativa de la seva interacció social, l'afectació del seu estat psicològic, la complicació dels processos d'aprenentatge, etc.

NECESSITATS ESPECIALS DE COMUNICACIÓ

L'**afectació sobre la persona i el seu nivell són variables**, per la qual cosa les dificultats a les quals haurà d'enfrontar-se i que haurà de superar també ho són, depenent de factors com l'**ambient i els efectes fisiològics, sensorials i cognitius**, que influeixen tant en la **percepció com en els processos d'elaboració, emissió, recepció i descodificació** del missatge.

PROBLEMES DE COMUNICACIÓ I LLENGUATGE

La **variabilitat de necessitats d'ajuda** en el procés de comunicació **és molt àmplia**, ja que cada persona requereix una atenció i un **enfocament personalitzats**.

Així i tot, és possible traçar alguns trets comuns per a cadascun dels col·lectius de persones en situació de dependència:

- **Persones amb diversitat funcional intel·lectual**
- **Persones amb diversitat funcional física**
- **Persones amb afàsia**
- **Persones amb diversitat funcional sensorial**
- **Persones amb demència**

LES PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL INTEL·LECTUAL

La comunicació és una de les àrees funcionals en les quals les **persones amb diversitat funcional intel·lectual** necessiten suports.

Així, la **varietat de característiques i necessitats** que ens podem trobar en l'àmbit de la comunicació d'aquestes persones són enormes.

- Nula o escasa intenció comunicativa.
- Ausència de parla.
- Pot arribar a comprendre ordres molt senzilles, en un context favorable, i relacionades amb rutines de la vida quotidiana.

Necessitat de suport generalitzat

- Retrasament en l'adquisició del llenguatge i emissió tardia de les primeres paraules.
- Ús funcional del llenguatge amb vocabulari i estructures elementals: enunciats incomplets, oracions simples, etc.
- Dificultats en la comprensió i l'expressió, encara que el seu vocabulari comprensiu sempre és millor que el expressiu.
- Dificultats articuladores i afectació del ritme del llenguatge, en ocasions degut a problemes d'audició o malformacions en els òrgans articuladores.

Necessitat de suport extens o limitat

- Desenvolupament del llenguatge normal, encara que presenta alguns retards en la seva adquisició.
- Disposició de habilitats lingüístiques i conversacionals, encara que amb certa lentitud.
- Domini de la comprensió i l'expressió, encara que amb certes dificultats si apareixen estructures complexes o llenguatge figuratiu.
- Adquisició de la lectura i l'escriptura.

Necessitat de suport limitat o intermitent

PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL INTEL·LECTUAL

La **limitació en la funcionalitat comunicativa** és un dels grans hàndicaps de les persones amb discapacitat funcional intel·lectual, perquè aquesta limitació delimita la percepció del món i, per consegüent, la interpretació dels fets i esdeveniments.

Per això, és un dels **objectius prioritaris** de la intervenció.

PERSONES AMB DFI: PAUTES COMUNICATIVES

- Tractarem i parlarem a la persona d'acord amb la seva edat.
- No utilitzarem infantilismes.
- Donarem missatges clars i els acompanyarem de llenguatge no verbal.
- Ens recolzarem en materials gràfics si precisa.
- Li donarem el temps que necessiti per a comunicar-se.
- Ens assegurarem que ens ha entès i li reforçarem cada intent comunicatiu.

LES PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL FÍSICA

Moltes de les **persones amb discapacitat funcional motora** disposen d'una perfecta funcionalitat en la seva comunicació, però, a vegades, quan les malalties o lesions afecten els centres nerviosos, la parla es pot veure afectada.

Els trastorns i les dificultats més comunes són:

- **Disàrtries**
- **Afàsies**
- **Disglòssies**

LES PERSONES AMB DFM: PAUTES COMUNICATIVES

Per a comunicar-nos amb persones amb diversitat funcional física que utilitzen **cadires de rodes**:

- Ens situarem davant i a la seva altura.
- Mantindrem la mirada i ens esforçarem per a comprendre-la.
- Donarem temps a la persona perquè s'expressi, sense interrompre-la i adaptant-nos al seu ritme.
- Mai ens dirigirem al seu acompanyant perquè exerceixi d'intermediari.
- Evitarem envair el seu espai personal, movent, tocant o recolzant-nos en la seva cadira de rodes.

LES PERSONES AMB AFASIA: PAUTES COMUNICATIVES

- Parlarem a poc a poc i en intervals curts.
- Utilitzarem un to normal, sense cridar i mai infantilitzant.
- Procurarem no parlar en el seu lloc.
- No els interrompem quan intentin parlar.
- No serem exigents quan s'equivoquin a l'hora de pronunciar paraules.
- Si no ens entenen bé, utilitzarem paraules senzilles o fins i tot senyals.
- Els animarem a parlar tot i que s'equivoquin.

LES PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL SENSORIAL

Les persones amb **diversitat funcional sensorial** són aquelles que mostren dificultats o la impossibilitat per a rebre o processar els estímuls sensorials, és a dir, per a completar el procés perceptiu.

- **Persones amb diversitat funcional visual (DFV)**
- **Persones amb diversitat funcional auditiva (DFA)**
- **Persones amb sordceguesa**

LES PERSONES AMB DFV: PAUTES COMUNICATIVES

Per a comunicar-nos amb **persones amb pèrdua de visió:**

- Ens col·locarem davant i li tocarem el braç per a fer-li saber que som allí.
- Ens dirigirem a ella pel seu nom i li farem saber el nostre.
- La informarem sempre que marxem i ens assegurarem que la deixem en un lloc conegut per ella.
- Evitarem paraules com “aquí” o “allí” i utilitzarem termes més orientatius com “a l'esquerra de la taula”

LES PERSONES AMB DFA: PAUTES COMUNICATIVES

Per a comunicar-nos amb **persones amb pèrdues auditives:**

- Utilitzarem gestos, però sense exagerar.
- Utilitzarem un llenguatge directe i clar: anomenant cada cosa pel seu nom, amb frases completes, evitant paraules soltes.
- Ens recolzarem amb el llenguatge escrit o gràfic.
- Si utilitza audiòfon, ens col·locarem davant seu i parlarem directament, a poc a poc i vocalitzant bé.
- Evitarem llocs molt sorollosos i poc il·luminats.

LES PERSONES AMB SORDOCEGUERA: PAUTES COMUNICATIVES

Per a comunicar-nos amb **persones amb sordceguesa**, que presenten pèrdues auditives i visuals:

- Ens posarem davant seu i li tocarem el braç per a fer-li saber que som allí.
- Ens identificarem lletrejant el nostre nom en el palmell de la seva mà.
- Triarem el mètode de comunicació segons les necessitats particulars de la persona.
- La informarem si abandonem el lloc, deixant-la en un lloc que li sigui familiar.

LES PERSONES AMB DEMÈNCIA

Les **persones amb deteriorament cognitiu** s'expressen mitjançant frases simples i amb un vocabulari pobre.

Tenen dificultats a l'hora de **construir, expressar i comprendre** el llenguatge.

LA COMUNICACIÓ EN L'ALZHEIMER

En l'àrea comunicativa l'evolució és la següent:

- **FASE I. Demència lleu:** La pèrdua de memòria afecta el llenguatge, per la qual cosa augmenta la dificultat per a comunicar-se.
- **FASE II. Demència moderada:** El llenguatge és molt pobre i hi ha problemes per a construir frases, expressar-se i comprendre el llenguatge, tant oral com escrit.
- **FASE III. Demència severa:** Pràcticament es perd la parla, que deixa d'utilitzar-se de manera espontània.

PERSONES AMB DEMÈNCIES

Per a aconseguir una comunicació més efectiva amb aquestes persones es poden adoptar algunes estratègies:

- **Estratègies per a facilitar l'expressió**
- **Estratègies per a facilitar la comprensió**

ESTRATÈGIES PER A FACILITAR L'EXPRESSIÓ

- Establir contacte visual amb la persona usuària i tocar-la per a tranquil·litzar-la i mostrar-li que l'estem escoltant.
- Parar atenció al to de la seva veu, ja que permet interpretar algunes emocions.
- Escoltar activament i amb empatia.
- Si no entenem què tracta de dir-nos, l'animarem a explicar-ho mitjançant gestos.
- Si detectes que no pot trobar alguna paraula, ofereix-li alguna idea.
- Intensificar la comunicació no verbal.

ESTRATÈGIES PER A FACILITAR LA COMPRESIÓ

- Abans de començar la conversa, cridar a la persona pel seu nom i identificar-nos amb el nostre, això l'orientarà.
- Parlar a poc a poc i clarament, amb un to de veu una mica baix per a transmetre calma.
- Utilitzar paraules i oracions curtes, simples i conegudes.
- Designar a la persones amb noms en lloc de amb pronoms.
- Explicar les nostres accions i seqüenciar les instruccions en passos clars i simples.
- Si és necessari, repetirem les informacions.
- Acompanyar les nostres preguntes i missatges dibuixant, assenyalant o tocant les coses.